Ner II. z Warszawy Roku 1795. d. 7. Lutego w Sobotę.

KORRESPONDENT VARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

Doszła tu do Warszawy pewna wiadomość, że żna z *Lubomirskich Radziwiłłowa*, Mieczniko-a W. X. Litew: w *Tarnowie* żyć przestała.

Gdy się tu z wielu mieysc słyszeć daie o panuiącey horobie, która o niebeśpieczeństwo życia przypra-ia niektórych, a inne też osoby oboiey płci zprzą-a; kładniemy tu przeto biegłego w swey sztuce kkarza JP. *Laube*, ogłoszone w *Poznaniu* dnia 15. tycznia R. 1795. zdanie o panuiącey teraz choro-ie, i srzodkach zapobieżenia iey następuiące:

Sadzę ia, iż ta choroba nic innego nie iest, ak tylko zwyczayny *synochus putridus*, czyli, nówiąc z nowemi lekarzami, *zgniła febra*, bez szelkich zapalaiących własności. Zkąd, gdy pier-sze przyczyny tey choroby w krwi się znayduią, w iey początkach lekarz zawołany nie będzie: szystkie czyszczące srzodki bezskutecznemi i szko-liwemi staią się, i iedynie o utrzymanie sił sta ać ię trzeba, zwłaszcza gdy zgniłości krwi, pomię-zanie w porządku i układzie nerwow towarzyszy, zatym ta choroba prawym nazwiskiem *zgniłey ebry w nerwach* mianowaną byćby mogła.

Ta choroba powstaie łatwo tam, gdzie wnę-rzności osłabione, i soki ostre, lub rozpuszczone ię znayduią. Tworzą ią przytym zatrzymane po-y, równie iak i wpoione zgniłe exhalacye: a na-lewszystko zbytek w używaniu mięsiwa w czasiech posuchy i upałów, osobliwie w osobach przyzwy-czaionych przedtym do potraw z ogrodnin i owo-ców gotowanych.

Gdy się choroba inż wzmocniła, idzie puls szyb-ko, iest mały, twardy, i kurcz maiący, a gorą-czka wielka; ięzyk iest czysty, ale suchy; u yna

i pot trącą obrzydłym kwaſem; częſtokroć płynie krew, i niechce przy nayłepſzych lekarſtwach u-ſtać; toż i oczy ſtaią się mętnemi, i zlepiaią się tęgo; ięzyk czernieie i twardnieie; a nakoniec po-kazuią się różne przypadki w nerwach. Nayczę-ściey kończą chorobę poty, i uryna: czaſem pla-my i fryżle, lubo te rzadko pomoc przynoſzą.

Na wymioty można w początku tylko choroby zażywać, kiedy ięzyk nadto ieſt obłożony, w ce-lu wyczyſzczenia żołądka, i dopomożenia do po-tów. Rzeczy kwaśne, iako to 2. części octu win-nego, a 1 część miodu, w miedzianym naczyniu przez kwadrans gotowanego, od ognia natych-miaſt w ſtatek drewniany wlanego, po dwie łyżki często zażyte, ſą oſobliwie ſkutecznym lekarſtwem przeciw tey chorobie.

Podobne ſkutki czyni naſtępuiące lekarſtwo: Wlać na cztery łoty utłuczonego iałowcu, dobre-go octu winnego kwartę berlińſką w butelkę; po-ſtawić ią przez 24. godzin na ciepłym piecu w zwyczayny piaſek, z którego wſzyſtkie kamyczki wybrać trzeba, boby butelka pękła; zmieſzać ten ocet co godzin trzy, a gdy się z pieca zdięty u-ſtoi, zlać z fusów, na które ieſzcze raz można octu nalać, ale iuż tylko pół kwarty.

Tego napoiu zażywa się codziennie, rano i w wieczor łyżek dwie; a kto w domach ma do czy-nienia, w których chorzy się znayduią, może go częściey używać. Niepodobna do wiary, co za ſkutki to lekarſtwo czyni, lubo ieſt doświadczo-ne przeciwko wſzelkim zarazom. Pomogą też kwaśne nie fałſzowane wina; w ſamey zaś choro-bie trzeba ćwierć-łota kwaśnego *spiritus vitrioli* wlać w kwartę wody, i pić często, czego w ka-żdey Aptece dostać można. Niemniey zachowuią od zarazy gotowane, ſuſzone, i świeże owoce.

Jeſt też ſpoſób podany pewny ocet robić, któ-ry wprawdzie bardzo ieſt dobry, ale iego robie-nie dla proſtych ludzi i trudne, i koſztowne. Toż

można mówić i o occie do umywania tamże naſtręczonym. Niech więc każdy zwyczaynym tylko octem winnym codziennie uſta wypłucze, twarz i ręce umyie, i częſto go wącha, oſobliwie zbliżaiąc się do chorych, lub domow zarażonych. Dobrze więc czyni, kto flaſzeczkę z octem dobrze zatkaną przy ſobie nosi, i w każdey okoliczności iey używa.

Zaſtanowić się nad tym potrzeba, że nasi woiownicy, tą chorobą złożeni, po większey części w zeſzłym lecie, i w początku iesieni na krwawą dyaryą z zapaleniem chorowali, lubo prawey dyſſenteryi nie mieli; co z zaziębienia, niedoſtatku przykrycia, i ztąd pochodzącego zatrzymania potu, codziennego zbytku w używaniu mięsiwa, niedopieczonego chleba, a częſtokroć i ze zgniłych exhalacyi pochodziło. A gdy przeto, iako iuż powiedziano, wielorakie przyczyny zgniłość w krwi tworzyły, a dla nieprzeſtannych trudów z ciał wyprowadzone być nie mogły, owſzem krew i ſoki nieprzerwanie pſuły; przeto wybuchły teraz tym łatwiey, gdy dla zapadłey zimy, izby nadto gorące maią. Wiadomo bowiem każdemu, iż po wartach, i gdzie tylko drew doſtać można, po kwaterach żołnierſkich nieznośne gorąco się znayduie. Może nawet każdy, kto na to uważa być z doświadczenia przekonanym, iż tak żołnierze, iako i mieſzkańcy, ktorzy pomiarkowanie w opale postępuią, i nie tak gęſto choruią, i nie tak łatwo zarazie podlegaią.

Materya tey choroby, ieżeli inną drogą wyprowadzona nie ieſt, obraca się zwyczaynie ku narzędziom ślinnym, i tworzy w niektórych ludziach zgniliznę. Ztąd chciano iakąś powietrzną zarazę wnosić. Lecz ia mogę twierdzić ſumniennie, iż kto tylko miał ten przypadek, a wrzód mu otworzono, natychmiaſt ulgę poczuł: przeciwnie zaś większa część tych wymarła, którzy tego oddziału materyi od natury nie zyſkali. Można więc tey

falszywey pogłosce śmiało przeczyć, i każdego przestrzegać, żeby baśni nie rozsiewał, które niepotrzebną w publiczności troskliwość sprawuią.

Kto więc zarazy chce uniknąć, niech nadto mięsiwa nie ie, ale owszem potrawy z ogrodnin i z owoców, z octem lub cytryną gotowane; kto może, niech piie przy stole, i po obiedzie kilka kieliszków kwaśnego wina, a każdy, komu zdrowie miłe; niech się strzeże nadto ciepłych pokoiow, przez co nietylko siebie, ale też cały swóy dom od zarazy ochroni.

W *Poznaniu*, d. 12. Stycz: 1795. roku.

LAUBE.

Z Warszawy.—Uwiadomienie o zdawaniu Rachunkow.

Kommissya do odbierania rachunkow od osob funduszami i dochodami publicznemi, w czasie rządu rewolucyinego, zawiaduiących wyznaczona — Gdy pomimo poprzedniczey rezolucyi od JW. *Bukshewdena* Generała Maiora woysk Nayiaś: Jmperatorowey wszech Rossyi Fligiel Adjutanta, różnych orderow Kawalera, w mieście Warszawie kommenderuiącego wyszłey, odebrania rachunków od wszelkich Dykasteryow w rządzie rewolucyinym będących od utworzenia onychże polecaiącey, Kommissya likwidacyina powtórny instrument w dniu dzisieyszym, iżby nie tylko dykasterye i kassy onych, ale i Kommissyą skarbową, Policyiną i Edukacyiną Seymem Grodzieńskim postanowione, z wszelkich ich czynów i kass od ostatnich kwitów i rachunkow, czyli raczey od Seymu tegoż Grodzieńskiego obrachowała i wyexaminowała polecaiący, odebrała. Przeto toż zalecenie w nastepuiącey

osnowie publiczności do wiadamości podaiąc — *Bukshewden* Generał Major woyfk Nayiaśnieyszey Jmperatorowey wszech Rofsyi, Jey Jmperatorfkiey Mości Fligel-Adjutant, różnych Orderow Kawaler w Mieście Warszawie kommenderuiący. — Dla pewnieyszego doyścia wszelakich dochodow i intrat publicznych, zalecam Kommifsyi Likwidacyiney odemnie wyznaczoney, iżby czyniedenie wszelkich rachunkow, czyli dochodzenienie percept i expens od kwitow Seymu Grodzieńfkiego Magiftraturom danych, zaczynała, i wszyftkie Magiftratury przed rewolucyą nawet exyftuiące, które dochodami publicznemi zarządzały, lub summy na różne expensa dane sobie miały, to ieft: Skarbową, Woyfkową, Policyiną Kommissye, oraz ich subalternow i kassyerow, iako nie obrachowane, do niezwłoczney kalkulacyi (niezważaiąc na iey iakoby ukończone i podpisane przez kogożkolwiek rachunki) pociągnęła, fkładane sobie rachunki, Kommifsya wyexaminuie, czyli dochody i summy wszyftkie roztrząsać będzie, niefłuszne i bez przyzwoitych dowodow czynione, odsunie, i do powrócenia fkarbowi publicznemu należytości, każdego przynagli; niemniey i dyrekcya biletow fkarbowych w czasie rewolucyi uftanowiona, ma bydź pociągniona do zdania kalkulacyi z gotowych pieniędzy ze fkarbu na różne expensa wziętych, tudzież biletow przez siebie wydanych. Gdyby które osoby potrze-

ſne do zdania iakiegokolwiek rachunku, nieznayduiąc się w Warszawie, rekwirowane od Kommiſsyi nieſtaneły, tedy oświadczam, iż na pierwsze o tym doniesienie Kommiſsyi do przyſtawienia ich pomoc dodana będzie. — Wszelkie osoby w tychże Kommiſsyach zasiadaiące i kaſsami rządzące, oraz protokuły utrzymuiące o tym zaleceniu obwieszcza, i aby ie od czasu publikacyi ninieyszey rezolucyi, ci którzy w Warszawie będą, w dniach trzech, ci zaś co się na prowincyi znayduią, za tygodni dwa przed swą Kommiſsyą w Warszawie w Pałacu Prymassowſkim agituiącą się, z protokułami i regeſtrami ſtaneli, zaleca. Dan na sessyi dnia 30. Stycznia 1795. R.

Pruszak. Czytałem *T. Wędrychowſki Regent.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

HOLLANDYA.

Z Middelburg d. 13. Stycznia. Generał Françuzki *la Frans* pisał do kapitana maiącego kommendę nad fregatą Hollenderſką, który na mieliznę przy *Oudendaeln* wpadł, aby się poddali, inaczey oświadczył się że fregatę będzie attakował. Kapitan odpisał: Msci Panie na liſt WPana odpowiedam, że kapitan Hollenderſki niepoddaie okrętu, ale się do oſtatka broni. Francuz-

ki Generał, który niezna sztuki marynarſkiey sądzić tego niemoże, czy złe moie czyli też dobre ieſt ſtanowiſko. Jako żołnierz, możesz WPan ze mną co zechcesz uczynić.

Tym czasem fregata Hollenderſka zmieniła pozycyą i na bespiecznym cale ſtanęła mieyscu.

Z Arnheym d. 13. Stycznia. Sprzymierzonych woyſka tego dnia miały ieszcze swoie forpoczty za Renem. Oſtatnia bitwa krwawa była z Francuzami. Zginąć miał Gene ał Hanowerſki *Walhu zen* z wielą innemi officerami. Francuzki zaś Generał raniony. Moſty na Rzece *Paadern* i *Malbeurgen* spalone. Kwatera Angielſka z tąd do *Zttforn* przeniesiona.

Z Zwol dnia 22. Stycznia. Dnia 17. t. m. woyſka Francuzkiego 2,000. weszło do Utrechtu między ktoremi, przy muzyce Korpus Holenderſkich Patryotow formowało awangardę. Z tamtąd proſty był marsz do Amszterdamu. Kawalerya Francuzka w Sobotę dnia 18. znaydowała się iuż w pobliższych okolicach Amszterdamu, a dnia 19. generalny był marsz do Amszterdamu.

Wielka część mieszkańcow zniewymówną radością przyięła Francuzow. Patryoci wyszli przeciwko nim śpiewaiąc Hymn Marsylſki; 80. kapelii grało. O niczym nie mówiono iak tylko o uſtanowieniu nowey formy Rządu. Spiewano po wszyſtkich u-

licach *Orange onder*, i zgodzili się na illuminacyą Domow.

Sztadhuder ſtarał się swoie Familią do niższey Saxonii przeſłać, ale iuż pikiety były rozciągnione, a morze dla lodow i gwałtownego wiatru do żeglugi było niezdatne.

W Hadze takie było zamieszanie, iż innego sposobu nie znaydowano, iak tylko poddać się na dyſkrecyą. Cudzoziemscy Posłowie kilką dniami w przód opuścili Hagę. Generalnie we wszyſtkich Holenderzkich Miaſtach, gdzie tylko teatr woyny był, wielkie panuie nieukontentowanie przeciwko Angielſkim woyſkom, które na owych mieyscach zle się obchodziły z mieszkańcami.

Dordrecht, Leyden, i inne Miaſta Holenderſkie z resztą woyſka nie inaczey mogą być uważane, iak pewna zdobycz Francuzow, ponieważ nic im na przeszkodzie być nie może. Z reszty niderlandzkich Prowincyi w Głowney Kwaterze Francuzkiey oczekuią Deputacyow, ponieważ sprzymierzonych woyſka przedsiębiorą Reyteradę aż do Niemiec szukaiąc zasilenia w Minſterſkim, Osnabruckim, i Hannowerſkim kraiu, a tam formować maią nową linią przeciw Nieprzyiacielowi.

Wielkie ieſt podobieńſtwo, iż Francuzi po tylu woiennych niewczasach założą zimowe Kwatery w Holenderſkich Prowincyach. Bo też nie źle tam przebywać, gdzie wielki doſtatek wszyſtkiego.

Z Groningen d. 22. Stycz; Zamiarem Generała *Pichegru* było niedopuścić woy- ſkom Hollenderſkim złączenia się z Angiel- ſkim , Hanowerſkim i Auſtryąckim, lewe przeto ſkrzydło Francuzkie uſtawnie się ucierało z korpusem Xcia *Oranii.*

Po zaſzłey bitwie niedaleko *Dordrechtu*, Miaſto *Heusden* poddało się, a *Gertruydenberg* obleżone zoſtało. Hollenderſkie woyſko reytyrowało się z *Gorkum* do *Schonchowen* ale niepodobna iuż było złączyć się z Sprzymierzonemi w *Utrechcie.*

Francuzi po przeyściu przez *Ren* powtornie całą linią Sprzymierzonych złamali. Do zadziwienia, iż ci republikanie tak są wytrzymali wszelkich niewygod przy krwawych utarczkach, lubo pora czasu nader ieſt przykra. Anglicy z Hanoweranami na flanku przed siłą nieprzyiacioł mocną, przymuszeni byli cofać się rownie iako i Auſtryacy, a artylerya, ammunicyą i wielu niewolnikow zwycięzcy na placu zoſtawić.

W krotce miaſta *Arnheym* i *Amersfort* Francuzi opanowali, ktorzy dla swego spieſznego marszu zpobrzeżow morſkich przymusili ſkombinowane woyſka cofnąć się do Niemiec;

Ciż Franczzi resztę woyſk Hollender-

ſkich otoczyli. Familia *Sztadhudera* niewiadomo iak uydzie. Wszyſtkie miaſta ſkonfederowanych Stanów w oſtatniey rozpaczy opuszczaią ręce.

W zbiegu tak nieszczęśliwych okoliczności, obywatele prowincyi Utrechtu i Hollandyi nie będąc wſtanie odporu iakiegokolwiek dania, wyſłali Deputowanych do Generała kommenderuiącego Francuzami, abysię poddali zwycięzcy na dyſkrecyą. Liſty z *Dewenter* smutny opis woyſk ſkombinowanych nam przyſłały. Niewiedzieć mowią, czy z zimnem czy z Francuzami walczyć-ſkwapliwie zatym do Niemiec uchodzić muszą.

W Prawincyi *Zeelandii* było wprawdzie 6. Angielſkich okrętow woiennych, ale te dla lodu niemogły ruszyć z mieysca. W *Texel* między innemi, wiele Hollenderſkich okrętow zamarzło.

Mamy wiadomości o Xiężniczkach *Oranii* iż te były w zamiarze udania się do *Sweſtoik*, iaż do *Alpchen* przybyły gdzie się dowiedziały że linie od *Grep* są iuż przecięte i że iuż przeiechać tamtędy nie można było. Udały się zatym do *Schweningen* dla doſtania się na Angielſką fregatę w *Borg* ſtoiącą, lecz dla potężnych lodow nie mogły doiechać i nazad podroż swoię obrocić musiały. Xniczka także

Karolina niemogąc przebrać się do Anglii, musiała nazad wrocić się do *Brunswiku.*

NIEMCY.

Od Granic Południowych Pruss d. 13. Stycz: Wzmiankowany nieraz *Madaliński* schwytany przez woyska Pruskie w Sandomirskim za Przysuchą, wczora z rozkazu Generała Leutnanta Fawrat do Wrocławia odesłany, gdzie iuż wielu iest dowodzców Jnsurrekcyi.

Z Hannoweru dnia 20. Stycznia. Dla uniknienia zaszłego werbunku wielu młodych chłopakow z Hanowerskich Kraiow umyka. Jakoż z Kraiu Diepenau z tey przyczyny iuż więcey 58. osob uszło. Lecz wszyscy ci zbiegli będą przymuszeni do swych siedlisk powrócić. Gdyż że wszystkiemi sąsiedzkiemi Państwami zgodzono się, aby takowych wydawać.

Na mieysce Angielskiego Posła Lorda Fizgerald w Szwaycaryi przybędzie Pan Wykham.

Między uczonemi we Francyi, którym wyznaczona Pensya po 3,000. Liwrow, sławny Fizyk Adanson, Bitaubé tłómacz Homera, Marmontel Autor Belizeryusza, Botanicy la Mark, Herman i Larcher tłòmacz Herodona. Między tymi zaś, którzy maią wyznaczonych po 2,000. Liwrow liczy się l'Eveque Dzieiopis wykładu Historycznego Historyi Ruskiey, Geograf Mentelle i inni.

Przeszłego Roku w Dreźnie było 1748. pogrzebionych, narodzonych 1604. związ-

kiem połączonych małżeństwa 367. w Lipſku zmarłych 1,136. narodzonych 1,026, weszłych w ſtan małżeńſki 255.

Z Frankfurtu dnia 20. Stycznia. Na dniu 17. Merlin z Thionville udał się na rozpoznanie woyſk nieprzyiacielſkich i mało co nie zoſtał schwytanym przy Weyſsenau nie daleko Moguncyi. Wurmsera Huzarowie zapewneby go uwieźli, gdyby onemu cały szwadron w posiłku nie przybył. W zdobyczy iednak doſtali Huzarowie pałasz Merlina.

Lod na Renie przy Moguncyi tak ieſt mocny, że wozy z armatami beśpiecznie przeżeń przechodzą. Dawno takowy mieliśmy widok.

Dnia 12. Francuzki Poseł Barthelmi z swoią Kancellaryą do Bazylei przybył.

Podpułkownik Heberſtreyt w Wiedniu iuż powieszony. Ten winowayca osobliwszą okazał nie obawę śmierci. Oſtatniego dnia uſtawnie grał na Skrzypcach, a żadnego z Duchownych nie chciał do siebie puścić. Gdy go na płac prowadzono, szło znim dwuch Xięży, ale z żadnym nie rozmawiał. Naywiększym iego wyſtępkiem była sporządzona od niego śmierci machina, którą miał odeſłać do Paryża i Warszawy, doradzaiąc używanie iey przeciw nieprzyiaciołom, i obiecywał sam iey sprawności dać nie wątpliwe dowody w czasie wybuchnąć mieiącey Rewolucyi.

Teraz ciekawa rzecz ieſt, kiedy i iaki

Dekret wypadnie na owych Cywilnych równie kraiowych, iako zagranicznych, ktòrych od 20. do 44. dochodzić może liczba.

Z Berlina d. 20 Stycznia. Król Jmść Generała Leutnanta Hrabiego Lottum, który 58. lat czynnie i gorliwie służył, w dowod ukontentowania i łaski, Generałem Kawaleryi mianował, i własną Ręką napisał do niego list następuiący:

Mòy kochany Generale Leytnancie Grafie Lottum,

Dla zupełnego przeświadczenia o prawdziwym ukontentowaniu moim z zasług WPana, i dla okazania, iak dalece go sobie szacuię, postanowiłem go Generałem Kawaleryi mianować. Barzo mi będzie to miło, gdy to sprawi ukontentowanie WPanu, i orzeźwi nadwątlone Jego siły, czego mocno mu życzę. Zostaię przywiązanym Jego Królem. *z Berlina d. 16. Stycznia 1795.*

Fryderyk Wilhelm.

Z Wesel dnia 22. Stycznia. Generał Clairfait zapędził się natrzeć z dywizyą znaczną na Francuzow zbyt rozszerzaiących swą potęgę od Lowanium, ale gdy postrzegł niebespieczeństwo siebie otoczenia, do Mülheim znowu powrócił.

Zgoła niewiadomo czy Francuzi, którzy teraz Panami są Prowincyi Hollandyi marsz swóy obrócą, do Północney Hollandyi opa-

nować *Jſsel* i ścigać sprzymierzonych, czyli spoczną! Skombinowani Magazyny swoie przenieśli do Doesburg.

Gazeta *du Bas-Rhin* która się dawniey w Kliwii, a od niedawnego czasu w Wesel drukowała, teraz w Bielefeld o mil 2. od Osnabruga szukaiąc przed zwyciężcami schronienia z pod praſsy wychodzić zaczyna, lecz Francuzow i tam przytomność spodziewana, popędzi (iak mniemaią) Autora nie wiedzieć gdzie szukać beśpieczeńſtwa, iak zwykł, piòrem szermowania. Po wzięciu Kliwii zachowuią Francuzi osobliwszą ludzkość. Wielki atoli Kościoł w Kliwii obròcony ieſt na Magazyn siana i słomy. Wcale teraz nieznać, kto był przeciwnym, a kto za Francuzami. Surowie zakazano wszelkiey krzywdy pod karą, ktoby się odważył iaką przykrość wyrządzić Mieszkańom. W Kliwii żadnego nie ma lazaretu, ponieważ Francuzi barzo mało maią chorych. Barzo ſkromnie się zachowuią z płcią Niewieścią, i owszem winne temu ſtworzeniu oddaią uszanowanie. W Zamku wprawdzie rozkwaterowali się, ale tak spokoynie tam zachowuią się, iż żadney szkody nie czynią. Jednę tylko szybę nie oſtróżnie wybito. Niewiele zatym Kròl Pruſki bedzie miał do reparacyi, ieśli nazad pozyszcze to Miaſto. Niczego nie rekwiruią prócz Furazu i zboża. Koncert bywa codziennie. Francuzi zawsze weseli i dobrego humoru. Spiewa-

ią i ſkaczą, a Pruſakow barzo chwalą, że im tak miłey uſtąpili rezydencyi. Płacą wszyſtko ceną zwyczayną iako i mieszkańcy. Pospólſtwo ma robotę, i każdy, ieśli zechce, codziennie może w Magazynie zarobić pięć Liwrow Aſsygnatami.

Z Berg dnia 23. Januaryi. Gdy Generał Pichegru z Paryża odiechał dla obięcia Kommendy nad armią pułnocną Francuzką, zakładano się w Paryżu, iż pod koniec Stycznia Hollandyą i Skonfederowanych zwycięży. Stało się. Sam nawet Pichegru wielki zakład wygrał.

Niebadał się on ani Dumouriera, ani Ludwika XIV.

Pichegru nic o sobie nie mówi, lecz dość głosno ſławią go dzieławłaſne. Przez zdobycie Hollandyi, nabyli Francuzi niezmiernych zrzódeł bogactw. Wszyſtko bowiem, co tylko w zachodnich i wschodnich Indyach utracili, to w Hollandyi sowicie i z tysiącznemi we wszyſtkich 4rech częściach świata naddatkami iednym niby zamachem odzyſkali.

Podług wszyſtkich, które tylko nam dochodzą doniesień, mamy wiadomość, iż Francuzi w Hollandyi osobliwszą ludzkość zachowuią, co barzo wielu im przyiacioł ziednało.

Jak się teraz dowiaduiemy, to na dniu 17. Francuzi żądali, aby się Wesel poddało.

Generał Spork wzbraniał się, zostal iednak przymuszony w nocy 18. opuścić to miasto, do którego Francuzi weszli.

Dwa tysiące Austryakow będących w marszu do Amszterdamu wróciło się gdy powzięli wiadomość, że Francuzi iuż w Utrechcie.

Wzięcie Hollandyi wielką iest przeszkodą i zamieszaniem w Europeyskim handlu. Osobliwie Angielscy Negocyanci niezmiernie są strapieni, gdy wielkie wstrząśnienie uczyniło się we wszystkich Narodow Kommercyonalnych układach. Nic więc pewnieyszego nie wypada, iak straszne wkrótce bankructwa.

Konstytucya 1787. zupełnie w Hollandyi przywrócona.

Głoszą, o czym pewności nie ma, iż Xiężniczki Oranij do Texel przybyły, a ztamtąd uciekły do Anglii. Ponieważ kommunikacya lądowa z Prowincyą Hollandyi iest przerwana, a Francuzi przeciwnie wielką ludzkość zachowuią, niesłychać zatym o żadnych teraz ucieczkach Hollenderskich mieszkańcow. Patryoci przyimuią wszędzie Francuzow iak naymiley. Niektórzy Stadhudera stronnicy swoie maiątki za wczasu do Anglii powysyłali.

Co się zaś z Stanami Generalnemi stało do tych czas ieszcze nie wiadomo.

DODA-

KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO y ZAGRANICZNEGO.

DEKLARACYA o SĄDACH ZIEMSKICH w PROWINCYACH KORONNYCH.

BUKSHEWDEN *General Maior woyſk Nayiaśnieyszey Imperatorowey wszech Rossyi, Jey Imperatorſkiey Mości Fligel Adiutant i Kawaler wielu orderow, w Mieście Warszawie kommenderuiący, w Woiewodztwach Mazowieckim, Podlaſkim, w części Lubelſkiego, w Ziemi Łukowſkiey w części Woiewodztwa Rawſkiego, i Wołyńſkiego, oraz w częściach Ziemi Stężyckiey, i Chełmſkiey z wyższego rozkazu Rząd sobie polecony maiący.*

Wszelkim ſtanom, iako to: Duchownemu, Rycerſkiemu, i Cywilnemu, tudzież wszyſtkim, i każdemu z osobna, iakiegokolwiek bądź ſtanu i kondycyi dziedzicom, Possessorom, i mieszkańcom Prowincyi Polſkich Koronnych, przez woyſko Naiaś: Imperatorowey Wszech Rossyi zawoiowanych, wiadomo czynię to, co naſtępuie:

Nayiaśnieysza Imperatorowa wszech Rossyi męſtwem niezwyciężonych woyſk swoich wszelkim zamieszaniom w Polszcze, i wewnętrznym niespokoynościom koniec uczyniwszy, gdy tym sposobem pożądaną

spokoyność Obywatelom przywróciła. Przeto w tym kraiu mocą swych niezwyciężonych woyſk podbitym, czyni urządzenie naſtępuiące:

1mo. Ponieważ od wprowadzenia nayściśleyszey sprawiedliwości, i porządku wewnętrznego szczęśliwość i pomyślność Obywateli naywięcey zawiſła, tak, iżby ſłabszy przeciw mocnieyszemu, spokoyny przeciw burzycielowi publiczney spokoyności, iak nayſkutecznieyszą miał pomoc, a tym sposobem każdy bezſtronney sprawiedliwości, i wsparcia Rządowego doznawał i był bespieczny wedle Prawa sobie ſłużącego, w posiadaniu własności swoiey. Przeto z mocy danego mi rozkazu zalecam, aby Sądy Ziemſkie ſtosownie do uſtawy Seymu Grodzieńſkiego dnia 3. Liſtopada Roku 1793. zapadłey, w dniu 23. Mca i Roku bieżących w mieyscach poniżey wymienionych rozpoczęte były, to ieſt: w Xięſtwie Mazowieckim dla Ziemi Czerſkiey, i części Powiatu Bielſkiego w *Warce*, dla Powiatu Garwolińſkiego z częścią Ziemi Stężyckiey z tey ſtrony Rzeki Wieprza leżącey w *Garwolinie* Dla Ziemi Warszawſkiey z swemi Powiatami, oraz dla części Powiatu Mszczonowſkiego i Ziemi Sochaczewſkiey z tey ſtrony Rzeki Bzury leżącey, tymczasowo w *Warszawie*. Dla Ziemi Liwſkiey w *Liwie*, dla Ziemi Łomżyńſkiey w *Łomży*, Nurſkiey w *Nurze*, w Woiewodztwie Podlaſkim dla Ziemi Drohickiey w *Drohi-*

czynie, dla Ziemi Mielnickiey w *Mielniku*, dla Ziemi Bielskiey alternatą w *Brańsku*, *Tykocinie* i *Goniądzu*, gdzie i Kancellarye iak były przedtym zachowuią się. W częściach Woiewodztwa Wołyńskiego dla Powiatu Krzemienieckiego w *Krzemieńcu*, dla Łuckiego w *Łucku*, dla części Powiatu Włodzimierskiego w *Kowlu*. Dla części Woiewodztwa Lubelskiego, i części Ziemi Chełmskiey w *Parczewie*, dla Ziemi Łukowskiey w *Łukowie* W których to powyższych mieyscach, aby Sądy Ziemskie otworzyły się, i przez Osoby na Seymikach podług Prawa Seymu Grodzieńskiego wybrane, izby sądzone były ostrzegam, i obowięzuię. Wszelako od Sędziowskiego urzędu wyłączaią się ci, ktorzyby do ostatniey Rewolucyi i zamieszek kraiowych przywodzcami byli, na których to mieysce, iako też tam, gdzie wybor Sędziow przez Seymiki z mocy nakazu Prawa Grodzieńskiego nie nastąpił, równie na mieysce tych, co w tym czasie zmarli, nominacyą przy sobie zachowuię, w którey stosować się będą ile możności, do zaleceń i przełożenia Obywatelow *respective* każdey Ziemi, czyniąc wybor z ludzi zdatnych zaszczyconych cnotą i zacnością do Urzędu Sędziowskiego. W pomienionych Sądach sposob sądzenia zupełnie zachowany być ma podług opisu dla Sądow Ziemskich Prawem Seymu Grodzieńskiego uchwalonego. Wszelkie Pozwy pod Imieniem Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jmci

Wszech Rossyi wychodzić maią, wydawanie zaś onych, przed zaczęciem sprawy na Niedziel trzy, oraz zeznawanie w Aktach Ziemskich, gdzie dobra pozwanego leżą, koniecznie zachowane być ma. Dekreta Sądowe, podług opisu Prawa Seymu Grodzieńskiego Komornicy Ziemscy exekwować powinni będą, i we wszystkim obowiązków Urzędu swego dopełniać, podług nakazu tegoż Prawa. Żeby zaś ci, którzy wyrokiem Sądów Pierwszey Instancyi widząc się być uciążeni, należney im sprawiedliwości w odwołaniu się poszukiwać mogli, przeto nie ścieśnia się, owszem dozwolona iest droga appellacyi do Sądów Naywyższey Instancyi, tam iednak tylko, i w tych sprawach, gdzie Prawo Seymu Grodzieńskiego w opisie dla Sądow Ziemskich nie wzbrania. W tym zaś celu nię uchybią przełożyć naywyższey władzy, aby i Sąd naywyższy appellacyiny ustanowiony został.

2do. Zalęca się naymocniey wszystkim Pisarzom Aktowym Ziemskim i Mieyskim, aby żadnego rodzaiu Manifestow dotąd w Polszcze używanych nie przyimowali, gdyż Obywatele zamiast czynienia takowych Manifestow, mogą w wydawaniu Pozwów obiąć, rzecz całą stosownie do przypadku i okoliczności w których Process przedsiębraćby wypadało. Protesta zaś *simpliciter* na terminie o niezapłacenie Summ do obligow, wexlow, i assygnacyi, czyli też o

nie zadość uczynienie wyrokom Dekretów zanoszone być mogą.

3tio. Ponieważ Prawem Seymu Grodzieńskiego obowiązane są Sądy Ziemskie przysyłać Rapporta do władzy Rządowey, przeto i teraz podług nakazu Prawa tego, co dwa miesiące do mnie *directe* przesyłane będą. Zaczynaiąc pierwszy rapport w tydzień po rozpoczęciu Sądow, w którym doniesiono być ma, że się Sądy otworzyły, tudzież iaki iest kompletu skład, z wymienieniem Osob Sądowych, oraz przełożeniem okoliczności zwłoki niecierpiących, które załatwić starać się będą.

4to. W przypadku gdyby poddani wieyscy przez zuchwalstwo wzbraniali się odbywać zwykłey powinności Panom swoim, tych Sądy mieyscowe Ziemskie *respective* każdey Ziemi poskramiać starać się będą, a zuchwalszych karać w miarę przewinienia, zawsze iednak maiąc baczność na to, że i stan rolniczy wieśniakow pod opieką Rządu zostaie, ktorzy równie sprawiedliwości doznawać powinni.

5to. Kiedy i skład, i sposob sądzenia zupełnie stosować się powinien do przepisu Prawa Seymu Grodzieńskiego, aby zatym nikt nie składał się niewiadomością Prawa tego, dla Sądow Ziemskich służącego, Prawo to w druku przestane będzie do każdego mieysca sądowego, które natychmiast sposobem oblaty do Akt *respective* każdey Ziemi przyięte, i wciągnione być ma.

Kary Sędowe na grzywny, oraz *Jura Cancellariæ* zachowane być maią podług wzmiankowanego Prawa Seymu Grodzieńskiego.

6to. Wszelkie woyska Rossyiskie po kraiu rozlokowane, odbiorą od JW. Grafa *Suwarowa Rymnickiego* Generała Feld-Marszałka, Kawalera wielu Orderów powtorzone zalecenie, aby się ze wszystkiemi Obywatelami po przyiacielsku i z wielką ludzkością, oraz nic bez zapłaty gotowemi pieniędzmi brać nie ważyli się, w przypadaiącey zaś potrzebie iakiegokolwiek bądź, na moią Rekwizycyą liwerunku, aby Obywatel ieden bardziey niż drugi ucifkanym nie był, każda Ziemia i Miasto, w których sobie z poczciwości i cnoty, tudzież świadomych doskonale Produktow całey okolicy lub ziemi Obywatelow, za Kommissarzow wybierze.

Zeby zaś niniejsza Deklaracya każdego wiadomości doszła, zalecam, aby po wszystkich Aktach każdey Ziemi lub Powiatu, gdzie zwyż wyrażone Sądy przeznaczaią się, sposobem oblaty wciąż wpisana, i po wszystkich mieyscach z Ambon ogłoszona była. Dan w Warszawie dnia 2. Mca Lutego Roku 1795.

Bukshewden mpr.

Z Poznania dnia 10 Januaryi Główna kwatera w Południowych Prusach woysk stoiących, tu iest założona Generał Fawrat dnia 17. tu przybył. Starosta Niemoiewski dowodzcą insurekcyi schwytany od Prusakow.

Z Poznania d. 11. Stycz: Krol Pruſki trwaiący dotąd zakaz wywozu żelaza ſurowego i kutego z Pruss do Polſki, teraz po przytłumioney Insurekcyi w Polszcze zniosł, pozwalaiąc kupcom kraiowym poszukiwać swych pożytkow i wolny tym towarem prowadzić handel, wyiąwszy iednak prawdziwą broń i potrzeby woienne. Dań w *Poznaniu* dnia 24. Stycznia roku 1795.

Kamera Woyſkowa i Dzierzaw JK. Mci Pruss południowych.

Wybite są Numizmat na pamiątkę śmierci Ludwika XVI. Krola francuzkiego. Niewielkie one są, z kompozycyi z srebra i mosiądzu ſkładaiącey się zrobione. pozłocone; z iedney ſtrony okazuią wyobrażenie tego Króla z napisem w koło Ludovicus XVI. Rex Galliae defunctus, a z drugiey, Urnę z lecącą przyniey koroną i berłem. Napis na teyże ſtronie ieſt naſtępuiący; ſol regni abiit, zpodpisem d. 21go. Stycznia 1793. roku. Jak wieści dochodzą, wydawane bywaią w niektórych mieyscach, te bardzo małą wartość w sobie zawieraiące numizmata, tak iak louisdory po tal: 5. gr. dobr. 8. Chociaż ie przez wybicie ſtempla i lekkość, ktòrą nawet bez ważenia ich pomiarkować można, iako też po obrączce nie akuratney

tyłko pilnikiem wyrznięty, od prawdziwych monet złotych a osobliwie od luisdorow bardzo łatwo rozeznać można, że iednakowo, mogłoby się ieszcze poszczęścić oszustom dostąpić swego zamiaru, dlaczego publiczność się o tem uwiadomia, ażeby się każdy strzegł bydź oszukanym. Dan w *Poznaniu* d. 23. Stycznia 1795. roku.

BELGIUM.

Z Bruxelli dnia 18. Stycznia. Za przybyciem do tuteyszego miasta Reprezentanta *Haussmann* wyszedł rozkaz, aby to Miasto prócz dawniey wyznaczonych 5. millionow kontrybucyi, zebrało ieszcze 2. milliony liwrów. Niewypowiedziana rozpacz Mieszkańcow dla niesposobności tey składki obięła. Wysłano do Konwencyi o litość.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 14. Stycznia. Posiedzenie Konwencyi Narodowey dnia 8. Januaryi. Dochody ostatniego Miesiąca Frimaire, to iest od 21. Nowembra, do 20. Decembra wynosiły 16. milionow liwrow, a zaś wydatki do 294 milionow.

Każdy Nauczyciel normalny szkoły, ma na Rok 1700. Liwrow. Laharpe iest także Profesorem szkoły nominowany.

Doniesiono, że liniowy okręt nazwany Republikański, niedaleko Brest rozbił się,

spodziewaią się iednak, iż większa część ekwipażu wyratowaną zoſtała.

Poultier wnioſł zatym, aby nadać wolność obrządkom pułnocnym i żeby znieść dekret 31. Decembra tamuiący one, odrzucono.

Z pewnego Dziennika naſtępuiący tu się kładnie opis pod datą z Paryża dnia 5. Januaryi.

Będąc wczora na koncercie granym w ulicy Feydau przychodzącą tamże uyrzałem pewną Damę, która dla osobliwszego całey swey poſtaci kształtu i piękności twarzy, a którą iey czarne podwaiać zdawały się włosy wszyſtkich na się oczy ściągnęła. Okazywane iey powszechne uszanowania z nieiakimś zadziwieniem iasnie dawały znać przytomnych ukontentowanie z przybycia tey Pani.

Zapytałem się więc bliſko mnie siedzącego, coby to za iedna była? Także to mało wiesz o sporach naszych prawodawcow, rzecze, żeś nieſłyszał o Obywatelce Cabarrus? Taż to? odpowiedziałem, ta Dama przy tylu Narodowey Konwencyi walkach, mimo zaiadłość Duhema i Cambana wieczną tych zagorzalcow będzie obroną, aby do oſtatniey nie przyszli hańby? Jey ſkromność i umiarkowanie wſtrzymywać ma złość zębatych burzycielow obywatelſkiey spokoyności, a oni na tak ładne ſtworzenie powſtać odważać się będą dłużey?

Mocnom tego żałował, że wielu opisywało tę Damę iako wzór cnoty, która tyle okazywała pobłażania wyſtępkom. Prosi-

łem więc blisko mnie siedzącego o dokładny opis tey Damy, którą w następnych wyrazach zawarł: Teressa Cabarrus lubo iuż od lat wielu zamężna, dosyć iednak iest młodą, i nie sądzę aby więcey nad 22. lat miała.

Przypatrz się iey przedziwney urodzie, talii cudney poważnemu stąpaniu i osobliwszym bez wszelkiey ambicyi lub wykwintności powabom, a zadziwienie i szacunek połączyć musisz. Gdybym pioro miał Anakreonta, lub Parrazyusza pęzel, rysowałbym iey proporcyonalność głowy, piękne ramiona i każdą część ciała nad wszelki wyraz kształtnieyszą. acz o tym wszystkim lepiey cię przekonaią własne twoie oczy. Ja tylko nieco namienię z tych wiadomości, które mam o piękney Teressie.

Urodziła się w Hiszpanii, lecz iey Ociec iest rodem Francuz z Bordeaux, któren potym w Madrycie przez swoie talenta i śmiałe spekulacye wielki maiątek w cnotliwy sposob zebrał. Długo był w Stolicy Hiszpańskiey Rządcą Banku Sw: Karola, maiąc naywiększe względy Ministra Stanu. Wie każdy iak długo był ofiarą prześladowania dla uprzedzeń o systemacie Filozoficznym, które się we Francyi szerzyło. Został nakoniec aresztowanym i dobra mu odebrano. Lecz nie tu koniec ieszcze nieszczęśliwości iego. Nienawiść pewney Damy wysokiey rangi w Madrycie, przymusiła go cór-

kę oddalić od siebie, którą niezmiernie kochał. Teressa swą cudną pięknością i miłą postacią zadziwiła wielu Kawalerow i ściągnęła na się zazdrość owey Pani będącey przy Dworze Madryckim. Do ostatniey nakoniec przyszła złości pięknością chcąca innych przewyższać niewiasta, gdy się dowiedziała, że w iednym posiedzeniu zacne osoby przypatruiąc się nayśliczniejszey róży, nie miały dosyć wyrazow na przyrównanie do piękności Teressy mówiąc: iż osobliwość owey róży iest tylko słabym wyobrażeniem ślicznych wdzięków Teressy. W krótce zatym przymuszona była Teressa opuścić Hiszpanią Udała się więc do Francyi i tam została poślubioną w 14. Roku wieku swego iednemu z Panow Radnych Parlamentowych To małżeństwo dosyć było nieszczęśliwe, a rewolucya, do ktòrey się całkiem przywiązała Teressa, dała naywiększy pochop do niezgody i razem przez nowe prawodawstwo, do rozwodu łatwość. A gdy Paryż srogiego teatrem stał się okrucieństwa, udała się Teressa do oyczystego Bourdeaux. Wiadomo iż to miasto przeciwko Francyi powstało, lecz słabe iego siły do dopięcia swego zamiaru niewystarczały. Tallien był tam wysłany od przemagaiącey strony. Uprzedził go postrach. W młodości na wolność wylany cały uwiedzionym został od Partyzantow i był narzędziem zemsty onych nad niektóremi ofiarami nieszczęśliwego miasta. Znagła

odmieniła się scena. Sprawiedliwość na mieysce zemfty naftąpiła Tallien cały się wydał z osobliwszym do ludzkości przywiązaniem.

Jeśli mamy wierzyć, to szczęśliwey tey odmiany fkutkiem była miłość Teressy. Nie długo cieszono fię z tey pary, którą wielbiono i szanowano. Francuscy tyrani nakazali ftawić się Talienowi. Jego żona poiechała za nim odważaiąc się zoftać ofiarą miłości.

Wkrótce rozgłoszono iakoby przeciwną była rewolucyi. Zatym wzięta w areszt. Zoftawała 6. Miesięcy w więzach. Nakoniec dekretowano ią na śmierć i miała być gilotynowaną dnia 12. Thermidora. Rewolucya dnia 9. tegoż Miesiąca (d. 27. Julii) kiedy zoftał Rebespierre ścięty życie i wolność Teressie przywróciła. Na tym zakończył opisanie Teressy móy towarzysz.

(Przypomnieć można łatwo w Nrze 10. Korrespondenta i poprzedzaiących kilku o tey Damie pisma)

Tallien był pierwszym przeciwko Robespierowi na dniu 9tym Thermidora, a iako ten dzień ważnym był dla Rzpitey, tak dla Taliena pożytecznym.

NIEMCY.

Z Ziegenkein d. 7. Styrznia. Officerowie za poddanie fortecy *de Reinfels* iuż krygsrechtem osądzeni. Generał *Rescius* na ucięcie głowy, a Pułkownik *Lentz* na roſtrzelanie fkazani. Landgraf odmienił karę na

więzienie w fortecy *Spangenberg* pierwszego po degradacyi na całe życie, drugiego na lat 15.

Z Bremen dnia 26 Stycznia Wiadomości z Amszterdamu pewnych ieszcze nie mamy. Listy nadeszłe z Zwol i Dewenter pod datą 22. tego miesiąca upewniaią że Francuzi z całą siłą na dniu 19. weszli do Amszterdamu potym udali się prosto do Naerden, które iuż w ich mocy zostaie, i maią bydź iuż tylko o 3. mile od Zwol.

Rządcow Hollandyi teraznieyszych pozrzucano a przywołano tych którzy byli w Roku 1787.

Wyszedł Uniwersał Francuzki zakazuiący pod karą śmierci dawania Tytułu Xiążąt i Patryotow Xiążęcey Strony.

Zona Sztadhudera z Dworem licznym 14. Poiazdami udała się do Helder, (to iest małey wyspy na południowym morzu między wyspą Wieringe i Westende, dokąd Admirał Kinsbergen z niewielką flotą miał pospieszyć dla przeniesienia ztamtąd do Anglii. Sam Sztadhuder chciał zostać, lecz gdy Rządcow teraźnieyszych pozrzucano, uciekł przez lod niewiadomo dokąd.

Do *Zwol* żadna ieszcze poczta nieprzybyła z Amszterdamu.

Woyska sprzymierzonych cofaią się wzdłuż Rzeki Ems częścio do wschodniey Fryzyi, częścio w Osnabruckie.

Dnia 6. w Amszterdamie otworzono drzwi więzienia, w którym siedzieli aresztowani

Patryoci, iednak ci niewyszli. Magiftrat zatym kazał oznaymić, iż mogą bez żadney boiaźni wyiść, odpowiedzieli iż trzeba nam wprzód wrócić sławę i do naszych własnych odprowadzić nas domow.

Kładniemy tu z Gazety Hamburſkiey wytłómaczony liſt naſtępuiący pod Artykułem z Polſki.

Zaraz po wzięciu Warszawy Król Jmci pisał liſt do Jmperatorowey Jeymci naſtępuiący:

Los Polſki w ręku Waszey Jmperatorſkiey Mości zoſtaie. Jey Potęga i mądrość kres pewny dalszym niepomyślnościom kraiu założy. Co się tycze moiey Osoby czekam wyroku, lecz z obowiązku ſtanu mego póki m ieszcze żyw zaniedbać niemogę żebym się nie miał wſtawiać do wspaniałości Twey za nieszczęśliwym Narodem. Niema w Polszcze zgoła żadnego iuż woyſka, ale Narod ma swoię ieszcze Exyſtencyą, zginie i ta, ieśli twoia mądrość nie zaradzi a wspaniałość twey Duszy nie da upadaiącym ratunku.

Wszędy uprawa Roli, gdzie tylko bydlęta pozabierano, iuż ieſt nie podobną. Wieśniacy, których maiątek calkiem zabrano, a których Domy popalono, lub z nich wygnano, z kraiu powychodzili. Wielu nawet Dziedziców do szczętu będąc zniszczeni, toż samo uczynili Polſka ſtała się puſtynią, a w naſtępnym roku nieochybny głód, a to tym bardziey gdy sąsiedzkie Narody

zechcą naszych Mieszkańcow i bydło zabierać, a nasz kray sobie przywłaszczać. Może się zda bydź wymowką dla tych, ktorych orężowi wszyftko się poddało, aby podług Prawa, które ma zwycięzca nie był w zamiarze przywłaszczania zabranych sobie kraiow ścieśniać granice. Nie idę oporem, ale sądzę że przecie nieiakieś uczyni wrażenie proźba w iey umyśle, iż wspaniała bydź zechcesz, a uczynisz 3. milliony ludzi szczęśliwemi. Racz przyiąć przychylnym sercem, co ośmielam się w ufności wielkiego charakteru Duszy przekładać. Rádbym gdybyś Wasza Jmperatorfka Mość te moie wyrazy z taką przychylnością przyięła, z iaką ia zawsze ieftem. — Dan w Warszawie dnia 21. Liftopada 1794.

PORTUGALIA.

Z Lizbony d. 14. Grudnia. Okręt nasz z *Rio Janeiro* tu z pieniędzmi gotowemi, tudzież z cukrem, indygo, i fkurami płynący, nieszczęśliwym przypadkiem niedaleko *Oporto* wpadł w ręce Francuzow. Już to 17. okrętow ftraciliśmy w tym roku, dla tego bardzo się lękamy, aby z Brazylii tu idące temuż nie podlegały losowi.

Trzy ftatki Angielfkie tylko co z tuteyszego portu wyszły pod żagle, zaraz od Francuzow schwytane, i do *Bourdeaux* są zaprowadzone.

SZWAYCARYA.

Z Bazylei d. 13. Stycznia. Wiele Miaft z Powiatu *Toggenbourg* powftało przeciw

Kary Sędowe na grzywny, oraz *Jura Cancellariæ* zachowane być maią podług wzmiankowanego Prawa Seymu Grodzieńskiego.

6to. Wszelkie woyska Rossyiskie po kraiu rozlokowane, odbiorą od JW. Grafa *Suwarowa Rymnikiego* Generała Feld-Marszałka, Kawalera wielu Orderów powtorzone zalecenie, aby się ze wszystkiemi Obywatelami po przyiacielsku i z wielką ludzkością, oraz nic bez zapłaty gotowemi pieniędzmi brać nie ważyli się, w przypadaiącey zaś potrzebie iakiegokolwiek bądź, na moią Rekwizycyą liwerunku, aby Obywatel ieden bardziey niż drugi uciskanym nie był, każda Ziemia i Miasto, w których sobie z poczciwości i cnoty, tudzież świadomych doskonale Produktów całey okolicy lub ziemi Obywatelow, za Kommissarzow wybierze.

Zeby zaś ninieysza Deklaracya każdego wiadomości doszła, zalecam, aby po wszystkich Aktach każdey Ziemi lub Powiatu, gdzie zwyż wyrażone Sądy przeznaczaią się, sposobem oblaty wciąż wpisana, i po wszystkich mieyscach z Ambon ogłoszona była. Dan w Warszawie dnia 2. Mca Lutego Roku 1795.

BuksHewden mpr.

Z Poznania dnia 10 Januaryi Główna kwatera w Połudnowych Prusach woysk stoiących, tu iest założona Generał Fawrat dnia 17. tu przybył. Starosta Niemoiewski dowodzca insurekcyi schwytany od Prusakow.

Z Poznania d. 11. Stycz: Krol Pruſki trwaiący dotąd zakaz wywozu żelaza surowego i kutego z Pruss do Polſki, teraz po przytłumioney Insurekcyi w Polszcze zniosł, pozwalaiąc kupcom kraiowym poszukiwać swych pożytkow i wolny tym towarem prowadzić handel, wyiąwszy iednak prawdziwą broń i potrzeby woienne. Dań w *Poznaniu* dnia 24. Stycznia roku 1795.

Kamera Woyſkowa i Dzierżaw JK. Mci Pruss południowych.

Wybite są Numizmat na pamiątkę śmierci Ludwika XVI. Krola francuzkiego. Niewielkie one są, z kompozycyi z srebra i mosiądzu ſkładaiącey się zrobione, pozłocone; z iedney ſtrony okazuią wyobrażenie tego Króla z napisem w koło Ludovicus XVI. Rex Galliae defunctus, a z drugiey, Urnę z lecącą przyniey koroną i berłem. Napis na teyże ſtronie ieſt naſtępuiący; ſol regni abiit, z podpisem d. 21go. Stycznia 1793. roku. Jak wieści dochodzą, wydawane bywaią w niektórych mieyscach, te bardzo małą wartość w sobie zawieraiące numizmata, tak iak louisdory po tal: 5. gr. dobr. 8. Chociaż ie przez wybicie ſtempla i lekkość, ktòrą nawet bez ważenia ich pomiarkować można, iako też po obrączce nie akuratney

„gdyż ſkoro się z nią zgodzim, konie-
„cznie zezwolić na złożenie z Tronu Kró-
„la naszego i na reformę Parlamentu mu-
„siemy. Czyliż tego żądać możem, abyśmy
„szli za teoryą Francuzką? gdy widziemy, że
„samą się tylko gwałtownością utrzymuie
„to Państwo.

„Gdybym wreszcie pozwolił na moment,
„iż możemy z Francyą beśpiecznie pokoy
„zawrzeć, iednak zwrócić przyzwoitą u-
„wagę trzeba: Czyli beśpiecznie zakoń-
„czyć woynę, czyli daley onę popierać?

„Zaden z doradzaiących pokoy, nie wy-
„raził ieszcze pod iakiemi warunkami ten
„ma być zawarty. Wysoki ton, który Fran-
„cuzi wpomyślnych zdarzeniach woyny oka-
„zywali, iaśnie dowodzi, czegobyśmy się
„mieli spodziewać chcąc teraz pokoy za-
„wrzeć. Gdyby przeſtali na tym, nic sobie
„nie przywłaszczaiąc, aby każdy przy swo-
„iey własności zoſtał, musielibyśmy pew-
„nie odebrane im cukrowe wyspy powró-
„cić, na których zdobyczy nie tylko zyſk
„nasz z teraznieyszey woyny, ale też i
„bezpieczeńſtwo naszych własnych wysp
„zawiſło. Możemyż zimną krwią zezwolić,
„aby tyle tysięcy Francuzow, którzy uda-
„li się do naszey armii, wydać na rzeź
„chciwey krwi zemście i prześladowaniu?

„Cóż sądzić, iakby sobie Francuzi z
„woyſkiem swym poſtąpili, gdyby teraz
„pokoy był tak prętko zawarty, ieſtże to
„tak łatwo puł miliona młodych ludzi przy-

„wykłych do wolnego życia, rabunkow i
„łupow, nakłonić do rolnictwa lub rzemieśl-
„niczego ſtanu?

„Cóż więc poczną Francuzi z swemi
„żołnierzami? Czyż mamy siebie sądzić
„za wcale zginionych? żebyśmy o pokoy
„prosili? Ja mniemam, iż daleko więcey
„Francya utraciła, niż Cesarz i Stany Wło-
„ſkie razem biorąc. A co się tycze do-
„chodow i wydatkow na woynę Francyi,
„zgoła nicht nie wie, na którą ſtronę bę-
„dzie przewaga.

„W teraznieyszych czasiech dochody
„Francyi do 90 milionow Funt: Szter: wy-
„nosiły. A podług Cambona rząd rewolu-
„cyiny 480. milionow wydał. Kommissya
„Rewolucyina, po całym kraiu unkosztu wy-
„datek corocznie uczyniła do 26. milionow
„F. S. wszyſtkie te nie pomiarkowane wy-
„datki kray zupełnie muszą za czasem zni-
„szczyć.

„Tak mniemam, iż wszyſtkobyśmy od-
„dali pod los nie pewny, gdybyśmy teraz
„o pokoy prosili, gdy przeciwnie żadnych
„nie widzę złych ſkutkow z przedłużenia
„woyny. Z tych więc przyczyn radzę po-
„pierać woynę i przy tym naymocniey ſtaię.

Tu powſtał Fox, i tak zaczął: „Gdy
„Francuzi w tey Kampanii więcey zdoby-
„li, niż przeszłych czasow Gothowie i Wan-
„dalowie, i owszem więcey, niźli za te-
„raznieyszych czasow w piaciu kampaniach;
„wszyſtkie przeciwko nim woiuiące mo-

„carftwa zyfkali, iakże Minifter odważa się „twierdzić, iż tylko do zdobyczy krok u„czynili, a przecie iak sam powiada, iż nie „tylko wielkie w tey woynie zwycięftwa „odnieśli; i zatamowali nasz cały prawie han„del, gdy zdobyli tyle Miaft i Fortec, ale „idzie tu o większą rzecz, bo o naszą Kon„ftytucyą, o Religią, i o naszą całą exy„ftencyą.

„Któryż Anglik uwierzy takim dowodom, „kiedy ci sami niewierzą temu, co mówią. „I któż na toa się zgodzi, ieśli z Francyą u„czynim pokoy? że nie tylko prawidła Fran„cufkiey rewolucyi po całym kraiu się na„szym rozeydą, ale też wszyftkie rządu „fundamenta wywrócone zoftaną, gdy iuż „puł szósta Roku miia, iak Francuzka „rewolucya trwa, a przecie Bogu dzięki „nigdzie u nas nie widać krwawey rzezi.

„Dania, Szwecya, Genua, i Ameryka ob„chodzi się z Francyą po braterfku i od „wszelkich wypadkow nieszczęśliwych są „wolne.

„Ameryka zaś więcey ieszcze wfkurała, „gdy dofkonały i przyiazny handlowy tra„ktat z Francyą zawarła. Między przy„czynami dla czego niechce Minifter po„koiu zawrzeć z Francyą, i ta ieft, że to „Państwo ma złe rządu teraznieyszego u„ftawy.

„Lecz wspomniymy, czyliśmy z Persyą „nie zawierali paktow? gdy tym czasem „Persya zapewne dobrey Konftytucyi nie „ma.

„Przebieżmy ieszcze uwagą wiek prze-„szły, a dowiemy się, iż choć Francya ża-„dney dobrey rządowey ustawy nie miała, „przecieśmy Traktaty z nią zawierali. Co „za nie rozsądny zarzut? Gdyby każda po „tencya prowadząca woynę tego była zda-„nia, tedyby iuż na wieki pokoiu nie było. „Poki się tego trzymamy, aby na terazniey „szy rząd Francuzki niespuszczać, poty bę-„dziemy na się zaostrzać rząd i potęgę „Francuzką. Wszak ich iest nay większym „interessem wieczną wypowiadać tym woy-„nę, którzy tak iak my, do szczętu chcą „ich zniszczyć.

„Gdyby to prawda była, że tylko rząd „utrzymuiący, a nie pospolstwo we Fran-„cyi popiera woynę, wtedyby naypierwszy „był srzodek zrobiwszy z ludem pokoy, „rząd obalić. Także to my pomyślnie „woynę prowadzim, abyśmy nie mieli żą-„dać rychłego pokoiu? Prawda żeśmy w „Indyach wschodnich Wyspy Martynique. „St Lucii, Guadeluppe i część St Domin-„go postradali, aleśmy na srzodziemnym „morzu Korsykę przyswoili.

„To wielka zaiste w porównaniu z tamte-„mi zdobycz.„

„Gdy Francuzi tyle potęgi swey na lądzie okazuią, cóż będzie ieśli też siły swoie obrócą na morze, iakiż nas los czeka? A choć ich Flotta w Tulonie śmiertelny raz odniosła iak się wydało przy iey ogarnieniu, lecz się znowu poprawiono, gdyż ich tamteysza

morska potęga iest teraz znowu tak wielka, iak nasza na srzódziemnym morzu. Widzieliśmy iaśnie, iż nie przeważym choćbyśmy część Flotty zruynowali. A ieśli zaś w losie woyny im się poszczęści, i naszą Flottę zniszczą, w tedy barzo coś osobliwszego dla nas wypadnie. Zarzucaią iż przez oddanie zdobytych wysp tysiące ludzi uczynilibyśmy nieszczęśliwemi, które przystały do naszych armii, ale to łatwo zbiia się doświadczeniem. gdy widzim iak się ludzko obchodzą, lubo szczęście iest stałe przy nich. Bogu dzięki, że krew Anglikow niewinnie rozlana nie spada na sumnienie nasze, bośmy się opierali tey woynie.

„Cóż nam do skarbowych interessow Francyi, albo do dyskredytu papierowych pieniędzy? gdy w końcu Amerykańskiey woyny tameczne Assygnaty spadły do dziesiątey części swoiey wartości, a przecie wiemy czym teraz iest Ameryka. Co się tycze Ekonomicznych interessow tey nowey Rzeczypospolitey, o tych upewniaią nas Amerykanie, którzy ztamtąd przyieżdżaią, chociaż Francuzkiey Rewolucyi nie cale są przyiaźni, iż dostatek naypierwszych potrzeb w cenie sprawiedliwey daleko większą teraz wniosł tam szczęśliwość, niźli tu zmyślaią niektórzy.

„Aże mówią tu o Francyi i sądzą źle, pochodzi ztąd, że my tego Państwa inaczey nieznamy, tylko z powieści Emigrantow, których szczegulnym interessem iest, aby

„znaleźli choć na krótki czas ieszcze nieia-
„ką podporę. Ale na cóż my ustawnie o Fran-
„cyi mówim? którey wewnętrzne interessa
„naymniey nas obchodzić powinny? czemu
„raczey nie zwrócim należney uwagi na kray
„nasz, który dostatecznie znać powinniśmy?
„Jak widzę, my w tey woynie zgoła nic
„wskurać nie możemy tylko tyle, że mu-
„siemy długi powiększać i podatki uciążli-
„we nakładać.„

„Co się tycze Korsyki, innym czasem
„będę mówił, teraz się tylko zapytuię, czy
„mógł Król przyiąć Koronę bez dołożenia się
„Parlamentu? Był ci on wprzódy Królem
„i Ameryki. Czyliż więc słuszna, aby pra-
„wie dla samego tytułu niezmierne pono-
„sić straty?„

„Kiedy nakoniec Minister powiada, że
„to ubliża powadze Króla proponować Fran-
„cyi pokoy, wtedy muszę mu oczewiście
„otworzyć me zdanie, że Honor Króla i
„Narodu, są to dwie rzeczy, które ia są-
dzę za wcale rożne.„

FRANCYA.

Z Paryża dnia 16. Stycznia. Zanosił proź-
by do Konwencyi Reprezentant ludu Che-
nier za uczonemi, aby pomoc im ze skar-
bu do życia była dana. Kładnie po mię-
dzy wielą innemi Siestrzenicę Corneilla,
sławnego pismami Tomasza Payne, i La-
harpe Rymotrworcę, którzy mogą ieszcze
przez talenta swoie zaszczyt Rzeczypospo-
litey przynieść i naylepiey zasłużyć się

Oyczyźnie. Jeden z Reprezentantow podał uwagę, że tym końcem iuż wyznaczone są dla uczonych ludzi ze skarbu 300,000. liwrow, i prosił o zawieszenie tego wniosku. Mimo to podany od Cheniera proiekt, Konwencya przyięła.

Teraźnieyszych sławnych Autorow, którzy śmierci unikneli czasu okrótney przemocy Tyranow, krótko tu wylicza się pamiątka zwyrażeniem pensyi dla nich oznaczoney.

Po 3. tysiące liwrow dla następuiących osob Konwencya dekretowała.

Adanson Historyi Naturalney Pisarz. Anquetyl Autor Księgi pod tytułem *Duch związku*, czyli *Esprit de la ligue*, i drugiey *l'Esprit de la Fronde*. Duch Procownictwa, czyli Spisku.

Bitaubè Tłomacz Homera. Bossut Geometra. Brequigni Autor Historyi Francuzkiey. Brisson Fizyk. Cousin Geometra. Corneille d'Angely Wnuczka Wielkiego Corneilla. Delille Tłomacz Wierszami Georgikow czyli Ksiąg Ziemiańskich Wirgiliusza. Delille de Salles Autor Dzieła *la Philosophie de la Nature*. Ducis Tragedyi Autor. Dumesnil Obywatelka Aktorka Tragedyi Cotte Astronom. Dutheil Tłomacz Eschyla. Guignes biegły w literaturze wschodniey. Gaillard Historyk. Garnier Historyk Hermann ze Strażburga Naturalista. Jeaurat Astronom. Laharpe Wierszopis i wielu dzieł literatury Autor. La Lande Astronom. La Marck Naturalista.

Larcher Tłomacz Herodota. Le Bon Poeta liryczny. Le Mierre Wdowa. Marmontel Autor Bellizaryusza i Contes Moreaux. Mauduit Geometra. Mesſier Aſtronom. Montuclat Autor Hiſtoryi Matematyczney, Oberlin ze Strażburga Bibliograf, Palliſsot wyzwolonych Nauk Autor. Pingré Aſtronom, Poinsinet de Sivry Literator. Pougens Literator. Richard Naturaliſta. Rochon Członek przeszłey Akademii Nauk. Saint Lambert Autor Poematu des Saisons, Turpin Hiſtorik, Valmont Naturaliſta.

Po 2. tysiące Liwrow maią wyznaczonych.

Andrieux Literator, Beauchamps Aſtronom. Beaurieu Autor Xięgi wychowaniec Natury. Berthelmy Malarz. Cailhava Literator. Cambini muzyk. Collin d'Harleville Poeta Komik, Darnaud Literator. Duraud de la Malle Tłomacz Tacyta. François de Neufchateau Literator. Foucou Sculptor. Guillard Poeta liryczny. Lacretelle Autor pism Politycznych. Leveque Autor Hiſtorii Rosſyiſkiey. Mazéas Matematyk. Mentelle Geograf. Nivard Malarz. Parny Poeta. Pelletier Jndżynier, i Mechanik. Quererdo Szrycharz. Ramey Skulptor. Renard Architekt. Renaud Malarz. Retif de la Breton Autor wielu dzieł. Roubaut wydawca Synonimy Francuzkiey. Rouſsel Medyk i Literator. de Senne Sculptor niemy i głuchy. Saint Ange Tłomacz Wierszami Przemian Owi-

diusza. Selis Profefsor przeszłey Akademii Paryzkiey. Suvée Malarz. Vernet Malarz.

Po 150. liwrow naftępuiącym wyznaczono.

Achard z Marsylii Literator. Albanes Muzyk. Artaud Literator. Combini Muzyk. Brun Autor Xiążki pod tyt: Tryumf obu świątow *Triomphe des deux mondes &c.* i inni mniey znaiomi.

HOLLANDYA.

Z Zuphten dnia 23. Stycznia. Potwierdza się wiadomość, że Francuzi wzięli *Amfterdam.* Gdy Kommunikacya lądową przez *Amersfort* zoftała przecięta, na łyżwach lodami południowego morza dnia 20. przyszła o tym do *Zwoll* i *Campen* pewna wiadomość. Dowiaduiemy się, że Kapitulacya, przez którą Amszterdam poddał się Francuzom, zawarta ieft z tamecznym Kommendantem Hrabią Golowkin, i z Prezyduiącym Burmiftrzem Straalmann.

Ile się dotąd utrzymuie wiadomość, ftanął Pichegru z głowną kwaterą w Maerssen. Obydwa Xiążęta Oranii byli z Holenderfkiemi woyfkami w Woerden, gdzie oczekiwali przewagi losu. Na tey ftronie od Züphtens forpoczty fprzymierzonych ftały, ale te zagarnięte są od Francuzow.

Przy cofaniu się Angielfkiego woyfka po drodze będące mieysca, osobliwie Amersfort, Zeyft, i inne bardzo wiele przykrości ucierpiały. W Zeyft kassę woienną wzięli. Piękne wsie Dorn i Driebergen są

popalone. Okazały Pałac Xcia d'Orange w Loo spłonął od ognia.

Deputacya z Amszterdamu przeciwko Francuzom wysłana miała na czele Radnego Miasta Pana Six, i Szwaycarskiego Generał Majora Constant. Pierwszy z nowemi Instrukcyami udał się do Paryża.

Miasto Amsterdam przy kapitulacyi; warowało wolny kurs Poczty, i nie przeszkadzanie interessow należących do handlu.

W Utrechcie Francuzi rozlokowali się nie w Domach Obywatelow, ale po kościołach i Hotelach.

Przez Almelo i inne mieysca w Owerryssel ieszcze dotąd zwycięzcow przechodzą Bagaże. Angielskie i Hannowerskie woyska umykaią co żywo do Niemieckich granic.

Z Zwool d. 26. Stycznia. Angielskie woyska co raz się daley cofaiąc w maszerunkach swoich, wielkie przykrości Obywatelom czynią. Woyska Cesarskie także przechodzą tędy szukaiąc beśpieczeństwa kwater, ale tych w bliskości tuteyszego Miasta nie znaydą.

W Amszterdamie, podług nowych Doniesień ztamtąd, wszystko spokoynie.

Sztathuder urząd swoy złożyć miał. Wolność obrządków Religii, beśpieczeństwo maiątkow, i niepodległość Rzpltey Hollenderskiey Francuzi gwarantowali. Władzę rządową iaka była w Amszterdamie zniesiono, a nową ustanowili Francuzi po-

dług swego wyboru. Na czele pierwszych osob znayduie się Mikołay Staphorst.

Przy zasadach równości, którą utrzymuią Francuzi, rzecz iest ciekawa co się stanie z Slachtą Hollenderską.

Dnia 19. Stycznia pokazała się Gazeta w Amsterdamie z napisem: *Dnia pierwszego wolności i rowności.*

Inni donoszą z Zwool pod datą 26. Jan: iż otrzymali z Amsterdamu extraordynaryiną Pocztę dnia 20, która miała tytuł: Wolność, Równość, Braterstwo, z następuiącemi wiadomościami:

Z Amsterdamu d. 19. Stycznia. Dnia pierwszego Wolności wczora rano dało się widzieć między ludem osobliwsze poruszenie z przyczyny zbliżania się wolnych Francuzow. Niektóre osoby, które od nieiakiego czasu pracowały nad przyprowadzeniem do skutku pomyślney dla tego Miasta Rewolucyi, osądziły za rzecz potrzebną lud uzbroić. Udali się więc do Prezydenta Straalmann podaiąc mu sposob do utrzymania w Mieście porządku i spokoyności. Zaręczyli mu wszelką spokoyność pod osobistą odpowiedzią, żądaiąc rozdania broni, i razem rozkazu surowego, aby żaden nie ważył się hałasować, i rozruchow czynić. Lecz tę prożbę Obywalelow zaledwie w pół do 9. uskuteczniono.

Tym czasem przybył Obywatel Krayenhoff z drugim Officerem Francuzkim do Miasta, którzy pomoc oświadczyli chcącym

być wolnemi, gdyż na przybycie Obywatelow mieli czekać Francuzi. Odmieniła się zatym rzeczy postać. Kommendant Golowkin wszedł w negocyacye, i gdy mocno był nalegany, aby wydał rozkaz do Garnizonu, iżby się żaden nie ważył Zołnierz Obywatelom sprzeciwić, lub iakieykolwiek być przyczyną niespokoyności, wspomnieni Obywatele ogłosili następuiące Obwieszczenie.

„Zapobiega ąc wszelkim rozruchom i nie„porządkom oznaymuiemy, że ci Obywa„tele, ktorzy Dzieło Rewolucyi na siebie „przyięli, w imieniu naszym przełożyli „Kommendantowi tego Miasta Generałowi „Golowkin, aby Urząd swoy złożył, na „mieyscu ktorego Obywatela Krayenhoff „mianuiemy. Dla czego spodziewamy się, „iż ten krok nasz mile przyiętym zosta„nie.

„Nie wątpiemy także, iż przyłożycie „starania waszego, aby wszelka spokoy„ność nayściśley zachowaną była, iżby ża„dna osoba, osobliwie żołnierz nie był po„krzywdzony, a maiątek czyikolwiek bądź, „został nie naruszony. Tego żądaią Fran„cuzi dla waszego dobra, tego żąda oby„watel Krayenhoff. W przypadku zaś ia„kiego wydarzenia, Deputacya rewolucyina „każdemu da przyzwoitą pomoc, ktora od„prawuie sessye na Ulicy Kaliwer w Pała„cu Korsebom. Owieszczono dnia 18. Sty„cznia 1795. Roku d. pierwszego wolności.

Z Hagi dnia 19 Stycznia. W wieczor o godzinie 11 Sztadthuder w Zgromadzeniu Generalnych Stanow, żądał uwolnienia od służby woienney obydwu swych Synow.

Dnia 17. rano o godzinie 10 w Zgromadzeniu Stanow Generalnych Hollenderſkich wszyſtkie swoie Urzędy tak cywilne, iako i woyſkowe złożył. Radni więc Panowie objęli Kommendę nad Garnizonem. Stany Hollandyi rozeſłały Ordynanse do wszyſtkich Kommend, aby się nigdzie nie sprzeciwiały woyſkom Francuzkim.

We wszyſtkich Hollenderſkich Miaſtach Obywatelſtwo uzbraia się.

NIEMCY.

Z Deuz d. 10. Stycz; Lubo miaſto *Kolonią* Francuzi opanowali, atoli obywatele tameczni, nabożeńſtwo 3. Krolow, ktòrych mniemaią u siebie mieć złożone ciała, przy odgłosie dzwonow, iak zwyczay był dawny, solennie obchodzili. Drożyna chleba w *Kolonii* znaczna. Zołnierzowi daią na dzień funt chleba i 4. lòty ryżu. Para trzewikow kosztuie 4ry talary w gotowiznie. Zgniła gorączka wielu bardzo ludzi oboiey płci sprzątał.

Z Hamburga d. 27. Stycz: Hrabia *Bentink Roon* miał przewodniczyć zbieraiącemu się w Hollandyi Pospolitemu ruszeniu, lecz gdy Francuzi nagle posunęli zwycięzki swoy oręż, usunął się ten

Generał do *Varel* w Hrabſtwie *Oldenbourg* leżącego miaſta.

Dordrecht, *Leyda*, *Utrecht* i cała Hollandya żadnego iuż odporu dać nie może.

W *Zeelandyi* 8. okrętow Angielſkich zamarzło, co ucieczkę na wysokość morſką zatamowało.

Hollenderſkie 7. okręta liniowe ſtoiące w *Texel* iuż się musiały poddać Francuzkiey potędze, ktorey naywięcey do zdobyczy dopomagaią lody.

Poczta z Hollandyi przyszła, lecz żadnego liſtu z *Amſzterdamu* nieprzyniosła.

Angielſkie woyſka coraz daley usuwaią się ku *Bremen*. Kawalerya przybyła iuż wcześci do *Kloppenbourg*.

Jnfanterya dzień i noc maszeruie ku *Bremerloche*: gdzie byle odwilz, nieodwłocznie ma na ſtatkach przewozowych odbić się od brzegu.

Podług rozmaitych wiadomości Francuzi z wielką pomykaią się kolumną, aby opanować *Doesbourg* i woyſka Angielſkie aż do samego *Hannoweru* zagnać mogli. *Hannoweranie* przez *Munſter* spiesznie uchodzą.

Auſtryacka zaś armia pod kommendą Generała *Clairfait* od rzeki *Lahn* i *Renu* odſtąpiła, naybarziey dla niedoſtatku

żywności, i wgłąb *Westfalii* pomknęła się.

Inne dywizye sprzymierzonych po części do wschodniey *Fryzyi*, a poczęści do *Osnabruka* maszeruią.

Z Frankfurtu 24. Stycz: Z *Bazylei* donoszą że Francuzki *Barthelemi* teraz w charakterże posła zaczął swą funkcyą sprawować, Krola zaś Pruskiego sekretarz poselstwa *Harnier* z Paryża iuż wyiechał.

Dnia 21. wydał Feldmarszałek *Mollendorf* ordynans do armii Pruskiey stoiącey przy *Moguncyi*, aby wgotowości była, gdyż się obawiano aby Francuzi ztamtey strony *Renu* iako wdniu ścięcia Ludwika XVI. nieprzedsiewzieli iakich krokow, ale wszystko było spokoynie. Wczora z druku wyszło pismo od iednego Pruskiego Officera w ktorym —

Listy o wyprawie R. 1794. sciągaią na się uwagę i z chęcią bywaią czytane. Na końcu to pismo zbiia zarzut iakoby Feldmarszałek *Molendorff* przez odmowienie Xięciu *Albertowi Sasko Cieszyńskiemu* żądanych posiłkow okopy *Reńskie* przy *Manheymi* utracił.

W *Bazylei* znayduie się Hrabia *Decotati* rodem z *Genewy*, ktoren ma wielkiey wagi zlecenia od dworu Cesarskiego sobie poruczone.

DODA-